

O autorce

Zde uvedená historie orchestru Bolech byla vytvořena pouze za použití vybraných částí z bakalářské práce Petry Dončukové. Autorka bakalářskou práci vypracovala jako součást studia na Pedagogické fakultě Univerzity Hradec Králové v roce 2015. Petra Dončuková je bývalá houslistka orchestru Bolech.

Historie orchestru Bolech

V době vzniku Hudebního spolku působily v Táboře již dva spolky pěvecké. Hudba se ve městě Tábor nejvíce provozovala v rodinách, a především se soustředila v okruhu táborského právníka **Karla Nedbala**. Můžeme předpokládat, že založení komorního tělesa vniklo z iniciativy táborských kulturně činných občanů s myšlenkou spojení sil, a tedy rozšíření společenských aktivit a aktivit kulturních. Jelikož se kolem Nedbala soustředili hudební nadšenci, kteří nacvičovali lehčí komorní skladby a uváděli je před svými známými, nadšení a snaha zřídit oficiální spolek vzrůstala. Hlavním cílem bylo osvěžení společenského života ve městě a budit smysl k hudebnímu umění. Ředitel místního gymnázia vyhověl žádosti spolku využívat školní prostory ke zkouškám. V té době využíval této možnosti také Mužský zpěvácký spolek. **První veřejný koncert se uskutečnil 14. dubna 1878 v Městském divadle.** Výkon ocenila kritika v místních časopisech i v hudebním pražském časopise Dalibor. Orchester se skládal ze čtyřiceti aktivních členů, deseti zakládajících a sto dvanácti přispívajících. Předsedou spolku byl zvolen **Karel Nedbal** a dirigentem **František Pich**, který měl již zkušenosti s vedením hudebního spolku.

Historie orchestru v letech 1877 – 1922

První dirigent **František Pich** byl zároveň výborný houslista a s Hudebním spolkem hrál také sólově. U dirigentského pultu se střídali dva dirigenti, druhým se stal **František Mathy**, který řídil spolek až do poloviny roku 1895. Výbor Hudebního spolku podporoval koncerty různých hudebních osobností a souborů, k těm nejznámějším patří koncert Františka Ondříčka roku 1886, Antonína Dvořáka roku 1892 a Českého kvarteta v roce 1893. **Antonín Dvořák** zavítal do Tábora 21. prosince 1878, aby dirigoval Hudební spolek v Městském divadle. Dirigoval dva ze svých Slovanských tanců, třetí As Dur a čtvrtý F Dur. Na prvním koncertě zazněla převážně díla Wolfganga Amadea Mozarta, Ludwiga van Beethovena či Josepha Haydna. Hudební úroveň spolku rostla, nebránil se náročnějším skladbám, přestože byl tvořen z amatérských nadšenců.

Fungovat mohl orchestr díky členským příspěvkům a výnosům z koncertů. Každý člen musel zaplatit měsíčně 30 krejcarů, spolková pokladna musela stačit na zaplacení honorářů hudebníků a na pokrytí výdajů spojené s hudebními produkcemi a na celkový provoz spolku. Hned zpočátku požádal Hudební spolek o spolupráci oba táborské pěvecké sbory. Mužský Zpěvácký spolek, později přejmenovaný na Hlahol a ženský pěvecký spolek Zora. Vzájemná výpomoc těchto spolků byla zcela běžná. Angažoval se také při představení divadelních ochotníků, nebo přímo podobné kulturní akce spolupřádal. V činnosti spolku se ustálily dva koncerty ročně tzv. hudební večery na Střelnici a jeden koncert v Městském divadle zpravidla v předvánočním čase. V té době byl místopředsedou spolku **František Bolech**, jehož byl **Antonín Dvořák** přítelem. **František Bolech** patřil s **Františkem Steinmannem** k výborným pianistům a často na koncertě s Hudebním spolkem vystupovali sólově nebo zařadili do programu klavírní čtyřruční čísla. V roce 1895 střídal v dirigování František Bolech dirigenta **Františka Mathyho**. Bolech pak zůstal dirigentem až do roku 1922 (vyjma jednoho roku

během 1. světové války, kdy v Táboře pobýval kapelník Iovské opery **Milan Zuna** a tomu bylo jako výraz určité úcty ponecháno toto "hostující" dirigentství"). Na jeho počest Františka Bolecha začal spolek užívat jeho jméno ve svém názvu. Oficiální název orchestru tedy zněl Filharmonický spolek „Bolech“ v Táboře.

Historie orchestru po roce 1922

Dirigentem v roce 1922 se stal **Gustav Feeifer**, od roku 1925 do roku 1931 **Karel Korecký** a od roku 1931 do 1932 **Jan Puchta**. Ten se rozhodl v roce 1932 založit k jubilejnímu výročí trvání spolku Pamětní knihu. Orchester měl v té době za sebou již 55 let své existence. Kronika čítá pět set stran.

V úvodu cituje kronikář slova Tomáše G. Masaryka: *„Podle toho, jak kdo tráví svůj volný čas, poznáme, co v kom vězí“* a odůvodňuje, proč kroniku po 55 ti letech založil. *„Byly to: láska k umění hudebnímu a úcta k vykonané práci na poli hudebním v městě Táboře, které mne přiměly k rozhodnutí sebrati za dobu 55let tak bohatou činnost a založiti ji na památku do této kroniky, by těm, kteří spolek založili a v začátcích vedli, tedy minulým – byla pomníkem jejich uměleckého snažení a nadšení, - přítomným by byla povzbuzením, a – budoucím by byla vzorem.*

V době působení dirigenta **Bohuslava Štěpánka** od roku 1933 do roku 1959 začal v orchestru hrát nynější kronikář **Vojtěch Peřina**. Narodil se 23. února 1928, je rodákem z Tábora a tedy i zasloužilým pamětníkem. V orchestru hrál od svých 14 let, od roku 1942 do roku 2005. Již devatenáct let vede pamětní knihu orchestru, kronikářem je od roku 1995. Po svém učiteli **Karlu Koreckém** převzal také na několik let pozici koncertního mistra. V roce 1946 hrál orchestr Bolech celou *Mou Vlast* Bedřicha Smetany, s výjimkou harfy byl orchestr soběstačný. Pan **Vojtěch Peřina** vzpomíná: *“ Tenkrát nás bylo 60. A byli jsme úplně soběstační, s výjimkou harfy. Harfu nám vždy hrál jako host mistr **Dobrodinský** z České filharmonie. “* Orchester hrál *Mou Vlast* ještě zřejmě v roce 1948.

Během komunistické totality byl orchestr poplatný režimu, účinkoval na komunistických akcích. Církevní koncerty raději nepořádal. Jeho činnost ale úplně zrušena nebyla. Za dirigování **Josefa Harta** se orchestru naskytla možnost nahrát hudbu k filmu *Intimní osvětlení* režiséra **Ivana Passera**. **Josef Hart**, tábořský regenschori, varhaník a improvizátor dirigoval od roku 1960 do roku 1977 a s orchestrem nastudoval předeheru violoncellového koncertu h moll od **Antonína Dvořáka**. Několik jejích prvních taktů se stalo filmovou předeherou.

Karel Vintera, kantor v hudební škole a inspektor na nejvyšším velitelství pro Čechy a Moravu dirigoval orchestr od roku 1978 až do roku 1984. Po něm **Václav Matoušek** do roku 1991. Od roku 1992 do roku 1996 dirigoval orchestr **Vladimír Elnér**, violoncellista. Do roku 2001 pak vojenský muzikant **Rostislav Štichtr** a od roku 2002 do roku 2005 opět **Vladimír Elnér**.

Orchester po roce 2005

Orchester se od roku 2005 potýkal s problémy s docházkou, zejména v sekci smyčcové, kdy starší členové vzhledem k vysokému věku nemohli dále pokračovat jako aktivní hráči a mladí členové odcházeli na vysoké školy. Pravidelně se tak nemohli účastnit zkoušek orchestru. A tak v roce 2006 došlo k prvnímu koncertnímu výpadku. Stávající členové nebyli v tak malém počtu schopni nastudovat repertoár. V roce 2005 se uskutečnil poslední vánoční koncert Hej, Mistrě! *„Přes značné potíže s personálním obsazením orchestru ve smyčcové sekci při*

zkouškách v souvislosti s odchodem některých mladých členů na vysoké školy a též s onemocněním některých dalších se nakonec podařilo uvedené skladby nastudovat. Stalo se tak hlavně díky obětavosti dirigenta **Vladimíra Elnera**, který se přes zdravotní problémy ujal řízení orchestru při náročných zkouškách i vlastním veřejném provedení“.

Na programu kromě České mše vánoční od Jana Jakuba Ryby byla také Vánoční symfonie od G. M. Sciassiho, Arie pro soprán z rekviem „Mesiáš“ od Georga Fridricha Händela, Zastaveníčko Franze Schuberta a Ave maris stella od E. H. Griega. Mezi sbory se představil Tábořský pěvecký sbor Hlahol a Milevský pěvecký sbor. Repertoár koncertu byl zpestřen Schubertovým Zastaveníčkem, kde se představil sólista na hoboj **Jiří Vlášek**.

V roce 2006 krize orchestru vyvrcholila. Vánočního koncertu se ujal písecký orchestr: „Výsledkem těchto pro orchestr neblahých skutečností bylo, že se již nepodařilo zabezpečit nastudování tradičního vánočního repertoáru, který byl tentokrát proveden píseckým orchestrem.“ Orchester Bolech tak přerušil svou činnost v naději, že se objeví nové posily. Ty spočívaly zejména ve výchově mladých hudebníků základních uměleckých škol a nových či stávajících, ale iniciativních muzikantů, ať už profesionálních nebo amatérských. **Vojtěch Peřina** v kronice uvádí: „Komorní orchestr Bolech byl proto dočasně uveden do klidu v naději, že v brzké budoucnosti bude jeho činnost opět obnovena, až se podaří najít alespoň minimální počet schopných a nezištných nadšenců pro vážné hudební umění a zejména také na hudebních školách vychovat nezbytný dorost v oboru smyčcových nástrojů.“

Vánoční koncert 2008

V roce 2008 se skutečně podařilo najít nové členy, především v řadách hudebních pedagogů základních uměleckých škol tábořského okresu a jejich žáků. Dosavadní zástupci Komorního orchestru Bolech se na dvou schůzkách v říjnu a 8. listopadu 2008 usnesli, že orchestr je znovu schopný fungovat a byly předběžně projednány výchozí podmínky pro jeho činnost. Nově vzniklého tělesa se ujal dirigent a člen Posádkové hudby npor. **Pavel Menhart**. Zkušební místem orchestru se staly bývalé vojenské kasárny v Táboře.

20. prosince 2008 se mohl znovu uskutečnit Vánoční koncert „Hej, Mistře!“ v Divadle Oskara Nedbala, kde první polovinu koncertu nastudoval orchestr repertoár se skladbami Henryho Purcella, Antonína Dvořáka či Antonia Vivaldiho. Druhá polovina byla již tradiční Česká mše vánoční Jana Jakuba Ryby. Mše zazněla ve všech jejích částech: „Rozhodující okamžik nastal, když do orchestru našli cestu učitelé základních uměleckých škol z Tábora, Sezimova Ústí a Soběslavi. A s sebou přivedli i své žáky. Orchester se omladil, dostal novou tvář a nový styl práce. Po třech letech jsme o Vánocích roku 2008 znovu předstoupili před tábořské publikum s Rybovou mší Hej, mistře a dalším programem. Divadlo bylo zaplněné do posledního místa a koncert měl velký úspěch, skončil potleskem vestoje. To pro nás bylo velké povzbuzení“, říká při pozdějším rozhovoru pro Týdeník Tábořsko předseda spolku **Vladimír Vancl**. Impuls však dodali zejména tři muzikanti, kteří usilovali o „přežití“ orchestru. **Vladimír Elner, Lenka Nováková a Mirka Kloboučnicková**.

Ti svolali zkoušku, na kterou přišlo okolo deseti členů, orchestr začal fungovat jako občanské sdružení. Houslista **Vladimír Vancl** se stal jeho předsedou. Jako dobrovolný spolek se orchestr zhostil vánočního koncertu a snaha členů tak pomohla navázat na tradici kulturního tábořského života. Díky schopnostem předsedy **Vladimíra Vancla** dostal orchestr Bolech novou tvář a na prvním veřejném vystoupení se předvedl i v originálně ušitých vlastních šatech.

A zde začíná nová kapitola historie orchestru...